БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

36-хи жэлээ гарана

Бурят ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 281 (9113)
НОЯБРИИН 29
ВОСКРЕСЕНИ
1959 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Декадын түрүүшын үдэр

ДЕКАДА БУРЯТСКОГО ИСКУССТВА И ЛИТЕРАТУРЫ 1959

Һайндэр эхилээ

МОСКВА, ноябриин 27. Бурядай искусство, литературын декада Москвада эхилээ. Агуу ехэ Октябриин ашаар шэнэ ажабайдалтай болоһон бурят арадай искусство, литературын ажал-ябуулагшадые Москвагай олониитэтэй хамта бүхы совет хүнүүд халуунаар амаршална.

Бурят орон, декада, Забайкалиһаа ерэһэн айлшад... гэһэн үгэнүүдые мүнөөдэр ниислэлдэ хаа хаанагүй дуулажа гү, али уншажа болохо байна. Газетэ болон номуудай киоскнуудай дэргэдэ хүн зон олоороо сугларна. Һаяхан гараһан газетэнүүдэй хуудаһануудые иража харанабди. Партиин Бурядай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Хахаловай бэшэһэн «Бурят арадай соёл культура һалбаран бадарна» гэжэ статья «Правдада», республикын Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Цыремпилоной статья «Известия» газетэдэ, партиин Бурядай обкомой секретарь нүхэр Очировай статья «Советская Россия» газетэдэ толилогдоһон байна. Эдэ газетэнүүд Бурядай артистнуудай, уран зохёолшодой, уран зураашадай, композиторнуудай фотозурагуудые бултадаа толилоо. Москвагай радио өөрынгөө хүгжэмэй болон литературна программанууд соогоо Бурядай декадада ехэ һуури үгэнэ.

Бурядай творческо коллективүүд баясхаланта ехэ һайндэртэ бэлэдхэһэн шэнгеэр декадада бэлэдхэһэн байгаа. Энэ һайндэрынь эхилбэ. Тус һайндэр буурал сагаан Байгал далайн эрьеһээ эндэ ерэжэ, гоё һайхан, эли тодо, онсо өөрэ шэнжэтэй байһаараа москвагайхидай сэдьхэл зүрхые эзэлнэ.

Москвада үбэлэй шэнжэ бүри элеэр мэдэгдэдэг боложо байнхай. Тиихэдэнь манай Забайкалида наратай сэлмэг үдэрнүүд болоно. Тиимэһээ «таанад өөһэдынгөө ном, дуу, хүгжэм бидэндэ асархаһаа гадна, Забайкалиин нарата үдэрнүүдые асаралсаат» гэжэ РСФСР-эй уран зохёолшодой союзда манай литераторнуудтай уулзалгын болоходо хүхилдөөн болоһон байгаа.

Бурядай түлөөлэгшэдые ниислэлэй олониитын хани халуунаар, анхаралтайгаар угтаһаниинь декадада хабаадагшад бүхэндэ эгээн гол шухала, эгээн баясхаланта ушар болоно. Бидэнтэй хөөрэлдэгшэ бүхэн иигэжэл тэмдэглэдэг байна.

—Эндэ ерэһэн түрүүшымнай минутаһаа эхилэн, түрэл ниислэл хотомнай бидэниие хани халуунаар, анхаралтайгаар угтаа. Иимэ халуун анхарал үзүүлһыень бидэнэр үшөө вокзал дээрэ буугаад байхадаа мэдэрһэн байгаабди. СССР-эй арадай артист Игорь Моисеев, Пушкинай нэрэмжэтэ театрын главна режиссер Туманов, композитор Новиков болон ниислэлэй оюун бэлигтэ интеллигенциин түлөөлэгшэд бидэндэ хандан, амаршалгын халуун үгэнүүдые хэлэхэдээ, Бурядай һалбаран бадаржа байгаа искусствые хараха ехэ хүсэлэнтэй байһан тухайгаа элирхэйлһэн байна. Хожомынь алдарта Бага театрын сценэ дээрэ наадаха бэлэдхэл хэхэ үедэмнай, энэ хүдэлмэридэ хабаадалсагшад—сценые гоёон шэмэглэгшэд, гримдэгшэд, сценын мастернууд—бултадаа бидэнэй эрхим ханинар, үнэн сэхэ туһалагшад байба,—гэжэ Бурядай драмын театрын артистка В. Ц. Найдакова хөөрэнэ.

Мүн лэ иимэ һанамжатай байһанаа Бурядай оперо, баледэй театрын главна дирижер В. В. Маймескул онсолон тэмдэглэнэ. Театрын коллектив тон ехээр хүдэлнэ, һүниндөөшье репетици хэхэ ушар тохёолдоно. Сценые гоёогшод ехэ хүдэлмэри хэнэ. Хоёр театрын зураашадай нягта холбоотойгоор ажаллаһаниинь бидэндэ ехэ туһатай байгаа. Манай баледэй артистнууд һүүлэй үедэ Ехэ театрын баледэй мэдээжэ артистнуудтай хамта ажаллаа. Бүхы хэжэ байһан юумэдэмнай москвагайхидай ехээр һонирходог, анхаралтайгаар хандадаг, хани ёһоной дэмжэлгэ үзүүлдэг байһыень бидэнэр мэдэрнэбди гэжэ В. В. Маймескул хөөрэнэ.

...ССР Союзай Ехэ театрын филиал. Партернууд болон балконуудта һуугшадай дунда бурят хэлэн дээрэ хөөрэлдөөн болохонь дуулдана. Дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоһон артистнууд эндэ зүжэг наада табидаг байгаа. Зүгөөр тэдэниие бэшэ, харин аяар холын Бурят ороной түлөөлэгшэдэй дуулахыень харагшад мүнөөдэр хүлеэжэ байба.

Партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд эндэ байлсаа.

Хүшэгын нээгдэхын урда тээ Бурядай АССР-эй Культурын министр Д. Жалсабон москвагайхидта хандан, амаршалгын үгэ хэлээ. Бурят арадай искусство, литературые хүгжөөхэ тухай угаа ехэ анхарал оролдолго гаргаһанайнь түлөө Коммунистическэ партида, Советскэ правительствода декадада хабаадагшадай, Бурят ороной бүхы эжалшадай зүгһөө гүнзэгы ехэ баясхалан хүргөөд, мүн хүндэтэйгөөр угтаһанайнь түлөө Москвагай олониитэдэ баясхалангаа тэрэ мэдүүлээ. СССР-эй арадай артист А. Кривченя харюугай үгэ хэлээ.

Бурядай оперо, баледэй театрын артистнуудай москвагайхидта харуулһан «Анда нүхэд» гэһэн оперо ехээр һонирхогдоо.

Бурят драмын театрын артистнууд Бага театрын сценэ дээрэ мүн лэ ехэ амжалтатайгаар зүжэг наада табяа. СССР-эй арадай артист М. Царев бурядай артистнуудые халуунаар амаршалһан байна.

«Барометр шуурга харуулна» гэһэн зүжэгые москвагайхид ехээр һонирхон хараа. Зүжэг наадан бурят хэлэн дээрэ табигдабашье, хүн бүхэндэ ойлгосотой байгаа. Ородой түрүүшын революциин үедэ хаанта засагта эсэргүүсэн, хүдэлмэришэн ангиин хэһэн баатарлиг тэмсэл, ородой гайхамшагта революционер И. В. Бабушкинай, ородой пролетариадай хүтэлбэреэр ангиин тэмсэлдэ бодоһон үгытэй бурядуудай образууд—элэ бүгэдэ бултадаа харагшадта дүтэ ойлгосотой байгаа.

Дүүрээ хөөрэлдөөмнай
Дуугаар, шүлэгөөр,
Арадай зүрхэ, сэдьхэлдэ
героймнай
Амиды үлэхэл
хэзээдэшье!

гэһэн шүлэгүүдээр зүжэгэй дүүрэхэдэ, зал соо һуугшад альга ташаа.

Декадын нээгдэхэ үдэр Бурядай гүрэнэй ород драмын театрынхид Кремлиин театр соо зүжэг наада табяа. Ермоловой нэрэмжэтэ театрын артист, РСФСР-эй арадай артист Якут Москвагай театрнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө декадада хабаадагшадые амаршалаа. «Шуурган соогуур» гэжэ зүжэгые сугларагшад ехэ анхаралтайгаар хараа. Энэ зүжэг соо бидэндэ бултандамнай хүндэтэй Владимир Ильич Ленинэй образ байгуулагдан харуулагдаа.

Чайковскиин нэрэмжэтэ концертын зал соо Бурядай дуу, хатарай ансамблиинхидай табиһан концерт һонирхолтой байгаа. РСФСР-эй арадай артист, Москвагай хоорой уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Соколов, Пятницкиин нэрэмжэтэ хоорой уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ, СССР-эй арадай артист Казьмин Бурядай артистнуудые амаршалаа.

Мүн энэ үдэр москвагайхид Бурядай уран зураашадай зохёолнуудтай танилсажа эхилээ. Зураглан харуулгын болон уралалгын искусствын бурят номуудай выставкэнүүд нээгдээ.

РСФСР-эй Культурын министрын орлогшо нүхэр Филиппов выставкын нээгдэһэнтэй дашарамдуулан, Бурядай уран зураашадые халуунаар амаршалаад, зурагайнгаа ажал хүдэлмэридэ шэнэ амжалтануудые түйлахыень тэдэндэ хүсөө. Уран зурагай Академиин президент, СССР-эй арадай уран зурааша Б. Иогансон Бурядай уран зураашадта зорюулан, амаршалгын хани халуун үгэ хэлээ.

—Бурядай искусство, литературын түрүүшын декадын үедэ ехэнхинь өөһэдөө һураһан уран зураашадай зурагуудтай бидэнэр танилсаһан байгаабди. Забайкалиин ажабайдалые шадамар бэрхээр, эли тодоор, али бүхы талаһаань харуулһан зохёолнуудые мүнөө бидэнэр хаража байнабди. Мүнөө үеын байдалые үнэн зүбөөр харуулха, национальна заншалнуудтаа гамтайгаар хандаха, өөрынгөө нютагай байгаалида дурлаха эрмэлзэлгэ энлэ табигдаһан зурагуудһаа элирнэ. Таанадай зураһан зурагуудые харахадаа, Забайкалида ошожо, тэндэхи бүхы юумые өөрынгөө нюдөөр хараха дурам хүрэнэ,—гэжэ Б. Иогансон хэлээ.

Бурядай зураглан харуулгын искусствын түйлалтануудые энэ выставкэ хүн зондо эли тодоор харуулна гэжэ Россин Федерациин уран зураашадай союзай эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Сокольников үгэ хэлэхэдээ онсолон тэмдэглээ. Совет засагай жэлнүүдтэ өөрынгөө экономико болон соёл культурые хүгжөөлгэдэ угаа ехэ амжалта түйлаһан арадай түлөө омогорхол выставкые хараха үедэ түрэнэ гэжэ тэрэ хэлээ.

Зурагуудай дэргэдэ хүн зон сугларна. Һайшаалай дэбтэртэ түрүүшын тэмдэглэлнүүд хэгдээ. «Выставкые тон ехээр һонирхожо харааб» гэжэ эндэ түрүүлэн орогшодой нэгэн тэмдэглэл хэһэн байна. Зал соо байһан Бурядай уран зураашад Москвагай уран зураашадтай, зураглан харуулдаг искусствода дурлагшадтай хөөрэлдөөнүүд болоно.

Декада эхилээ. Харагшадтай болоһон түрүүшын уулзалганууд Бурят ороной түлөөлэгшэдэй түрэл ниислэлдээ асарһан искусствода москвагайхидай ехэ анхаралтайгаар, һонирхолтойгоор хандадаг байһые шэнээр гэршэлжэ үгэнэ.

В. Сергеев,
Э. Сосновская.

Н. С. Хрущев Москвада бусажа ерэбэ

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Хара далайн Кавказ шадархи эрьедэ богонихон саг соо амараад, ноябриин 27-до Москвагаа бусаба.

Внуковска аэродром дээрэһээ Кремлиин Ивановска талмай хүрэтэр Н. С. Хрущев «МИ-4» гэжэ вертолёдоор ниидэжэ ерээ. Ниидэлгэнь 200 метр дээгүүр, 10 минутын турша соо үргэлжэлөө. Авиационно техникын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ П. В. Дементьев, вертолёдуудай главна конструктор М. Миль гэгшэд Хрущевтой хамта вертолёт соо ябалсаа.

Нүхэд А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, И. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, Н. А. Мухитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, А. Н. Косыгин, Д. С. Полянский гэгшэд Н. С. Хрущевые угтаа.

Ниидэлгын дүүрэһэнэй һүүлээр Н. С. Хрущев конструктор М. Л. Миль, пилот Н. В. Лешин гэгшэдтэ баясхалан хүргөө.

США-да танай ниидэһэн вертолёдһоо манай вертолёт зохид гү, гэжэ корреспондентнүүдэй асуухада, ниидэлгэ ехэ һайнаар үнгэрөө гэжэ Н. С. Хрущев харюусаа. «Би Москва ерэһэнээ обёороогүйб. Манай вертолёдой кабина Америкын вертолёдойхидо орходоо һураггүй уужам, зохид шэнги һанагдаха байна. Вертолёт соохи шууяниинь ехэ бэшэ, харин һураггүй бага. Тобшоор хэлэхэдэ, һайн, зохид тааруу машина байна».

Агаарай шэнэ зам, шэнэ аэродром нээһэнтэйтнай дашарамдуулан, таниие амаршалнабди гэжэ Н. С. Хрушевые угтагшад хүхижэ хэлэһэн байна.

(ТАСС).

МОСКВА. РСФСР-эй Верховно Соведэй табадахи зарлалай хоёрдохи сесси. **Зураг дээрэ:** Кремлиин Ехэ ордоной заседаниин зал соо.

ТАСС-эй фотохронико.

КПСС-эй ЦК-гэй ПЛЕНУМЫЕ УГТУУЛАН

Буруунуудай гурбан гүүртэ эмхидхэгдэнхэй

Буруу, хашарагуудые намар, үбэлдөө зүбөөр шахан түлжүүлхэ тухай КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой гарамсаар Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо 250 бурууе гурбан гүүртэдэ хубаарилжа табиһан юм.

Ажалдаа шалгарһан малшад Е. Тугутов, Р. Цыренов, М. Тараев гэгшэд буруушадаар томилогдоо һэн. Түрүүшээр эдэнэр буруунуудаа тус бүридэнь шэгнээд, тусхай рационой ёһоор эдеэлүүлжэ байна. Тиигэжэ үдэртөө толгой бүхэндэнь 4 килограмм үбһэ, 10 килограмм силос, 1 килограмм концентрат, таряа талханай зүйл эдюулнэ. Заримандань бүлеэн үһа уулгана.

—Ургасатай һайн жэл боложо, эдэ буруунуудынай зун, намарай сагта бэлшээридэ һайса мяхажаа, таргалаа юм. Үбэлэй үедэ сүүдхэдээ буруунуудай тус бүриин шэгнүүр 500 граммаар нэмээхэ уялгаяа дүүргэжэ байнабди. Пленумдэ бэлэгтэй байхабди,—гэжэ буруушан Ринчин Цыренов даруугаар хэлэнэ.

Д. Цыремпилов.

Зэдэ.

Харьяа Хэжэнгын эхиндэ...

Һэбхеэн уулын орой дээгүүр шаргал улаан наран шагааһаар, Хэжэнгэ голой эхи абадаг. Мэхээртын дабаанай саһанда хүсэтэ элшэеэ наадхуулан байгаа һэн... Тэндэхи томодхогдоһон «Победа» колхозой түрүүлэгшын орлогшо Дамбинима Гунзыновтай холын фермэ, отарануудаар ябахаяа гарабабди. Колхозой түбһөө баруулжаа арбаад модо ябахада үргэн сагаан Хөөрхэ нютаг нэмжын, үглөөнэй сэбэр агаараар һэбшээ татан угтана.

Эндэ тус колхозой 1-дэхи комплексно бригада байрладаг, Амбаарай дэргэдэхи хорёо соо энэ жэлэй баян ургаса сэбэрлэжэ байһан хүн зон олон. Элдэб оньһото машинын таршаганаан, түршэгэнөөн таһаргагүй.

Бурзан сагаан талхан болошоһон, сэлмэг шарайтай, үндэршэг хүбүүн маанадтай мэндэшэлсэһэнэйнгээ удаа:—малай эдихэ талхан татагдаа. Тээ тэрэ амбаарһаа ашахадагнай болохо,—гээд, тэндэ хүнхинэжэ байһан мотор тээшэ яаран ябашана. Уданшьегүй ашаанай машинада дүүрэтэр малай эдихэ талха ашаад, баруулжаа хэдэн хүтэл дабаа гаталан, Хүсөөтэ, Юугтэ, Хүлэрэгтэ гэжэ газарнуудые алад гарабабди. Тиигэһээр үдэ багта Мэхээртын дабаанай хамар доро оршодог Нарин Горхоной адаг хүрэбэбди.

— Тээ тэрэ гүүртэмнай харагдаба. Иишэ саһан ехэ ороо юм байна,—гэжэ нүхэрни тамхилха зуураа хөөрэнэ.

—Энэ жэлдэ бороо хуратай байжа, малай хоол яһала абтаа гээшэ. Залуу малые түргөөр түлжүүлэн, шахан таргалуулжа, гүрэндөө үхэрэй мяха ехээр худалдадаг болохо тушаа партиин обком, Министрнүүдэй Совет саг соонь шухала тогтоол гаргаа. Манай «Победа» колхоздо буруу, хашарагуудые шахан түлжүүлхэ хэдэн гүүртэ эмхидхэгдээ һэн. Тэндэ 800 гаран залуу мал түрүүшээр шэгнэгдээд, дүршэлтэй малшадта даалгагдажа үгтэнхэй. Мүнөө хүрэхэеэ ябаһан гүүртэмнай тэдэнэй нэгэниинь юм,—гэжэ нүхэр Гунзынов хөөрэбэ. Малай байра, тэжээл тухай хөөрэлдэһөөр Нарин Горхоной адагтахи Данзан Жамбаловай гүүртэдэ хүрэжэ ерэбэбди. Хадын нэмэридэ, үһа, бэлшээрээр элбэг, таарамжатай дулаан газарта тэрэ гүүртэ һуурижанхай.

Данзан Жамбалов Гажад нүхэртэеэ мал ажалда арба найман жэлдэ таһалгаряагүй ажаллаһан, баян дүршэлтэй малшад юм. Һүүлэй 7—8 жэлдэ хоюулаа эндэ буруунуудые харууһална. Түрүүшээр эдэнэртэ бэрхэшээл яһала ушарһан байха. Теэд бэрхэшээлһээ тунхарингүй, үнэн зүрхэнһөө оролдожо ороо һэн.—Түрүүшээр байра байдал задагай, гүүртэ бүриһөө суглуулагдаһан буруунууд хараһан тээшээ тарашадаг, горьтой харууһатай байһан юм,—гэжэ нүхэр Жамбалов хөөрэнэ.

Эдэ малшад жэл бүри зуугаад буруу, хашарагуудые даажа абаад, тус гүүртэдэ үбэлжэдэг. Хабар ногооной гарахада бэлшээри һайнтай Маарагта гэжэ газарта нүүжэ ошодог юм. Бүхэли зундаа бэлшээн таргалуулагдаһан малаараа намар орой бууҗа ерэхэдээ, малайнь толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ 800—900 граммаар нэмэнхэй байдаг.

Малай таргаласа—оролдолго, харууһанай хүсэн гэжэ эдэ малшад һайса мэдэнхэй. Тиимэһээ тэдэнэр зунай үедэ малаа хорёодо хаангүй бэлшээдэг. Үглөөгүүр эртэ наруули игаабари газараар, үдэрэй халуун болоходо һалхитай үндэр газарта бэлшээдэг. Тиихэдэнь мал үлүүсэ һайн эдеэлдэг, түргэншье таргалдаг. Мүн бэлшээрээ ходо һэлгэжэ байдаг. Нэгэ газарта ходо бэлшээхэдэ мал биража эдеэлдэггүй, ябуултажа, хүсэ шадалаа буураадаг гэжэ дүршэл ехэтэй Данзан хөөрэдэг.

Мүнөө нүхэр Жамбаловтанай бүлэ 113 буруу, хашараг даажа абаад, толгой бүриинь шэгнүүр сүүдхэдээ 600 грамм хүрэтэр нэмээнэ.

Мүн малайнгаа байра, хорёо өөрөө бултыень заһанхай. Арбаад гаран обоохой хохиртой. Үбэлэй шуурганда малай даарахагүйн тула хорёогойнгоо захаар харша бариһан байна. Үбһэеэ гамтайгаар малдаа үгэдэг. Хорёо соогоо малай эдеэлхэ хэдэн тэбшэ хобоонуудые түхеэрэнхэй. Иигэжэ нүхэр Жамбалов үбэлэй хүйтэниие түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтажа байна.

Үнэн сэхэ ажалайнгаа түлөө энэ бүлынхид жэл бүри олон ажалта үдэр олоно. Энэ жэлдэ 2300 гаран ажалта үдэртөө 25 центнер таряа абаа. Мүн һара бүри мянгаад түхэриг мүнгөөр абадаг.

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые эдэ малшад горьтой амжалтаар угтахаяа байна.

Б. Жамбалов.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Хуули гаргаха, дурадхалнуудые оруулдаг комиссида

РСФСР-эй Верховно Соведэй Хуули гаргаха, һанамжа дурадхалнуудые оруулдаг комиссиин заседани 1959 оной ноябриин 27-до боложо, нүхэр В. И. Крестьянинов түрүүлэгшээр һууба.

РСФСР-эй сүүдэй байгуулалта тухай Хуулиин проектые комисси хаража үзөө. Тиихэдээ ажалшадай депутадуудай хизаар, областьнуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй, АССР-нүүдэй Верховно Соведүүдэй Президиумүүдэй, научна эмхи зургаануудай болон зарим эрхэтэдэй оруулһан ажаглалтануу болон дурадхалнуудые комисси хараадаа абаа. Хуулиин тус проектые РСФСР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табиха гэжэ комисси шиидээ.

РСФСР-эй уголовно болон уголовно-процессуальна кодекснуудай проектнүүдэй хэр зэргээр бэлэдхэгдэжэ байһан тухай мэдээсэл Хуули гаргаха, һанамжа дурадхалнуудые оруулдаг комиссиин заседани дээрэ шагнагдаа.

РСФСР-эй Юстициин министр Б. А. Болдырев, РСФСР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министр Н. П. Стаханов, РСФСР-эй Верховно сүүдэй түрүүлэгшэ А. Т. Рубичев, РСФСР-эй прокурор А. А. Круглов, СССР-эй, РСФСР-эй бусад зургаануудай түлөөлэгшэд, эрдэмтэд комиссиин хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

(ТАСС).

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани ноябриин 27-до болобо.

Хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдые олгохо тухай асуудал энэ заседани дээрэ хаража үзэгдөө. Арадай элүүрые хамгаалгын талаар габьяатай байһанайнь түлөө Архангельска, Пензенскэ областьнуудай, Яхадай АССР-эй медицинскэ бүлэг хүдэлмэрилэгшэдтэ РСФСР-эй габьяата врачын нэрэ зэргэ олгогдобо.

Свердловско областиин, Башкирай, Северо-Осетиин АССР-нүүдэй арадай гэгээрэлэй 50 хүдэлмэрилэгшэдтэ РСФСР-эй һургуулинуудай габьяата багшын нэрэ зэргэ олгогдоһон байна.

РСФСР-эй габьяата агрономой, РСФСР-эй габьяата зоотехнигэй нэрэ зэргэнүүд хүдөө ажахын бүлэг мэргэжэлтэдтэ олгогдоо.

Олон хүүгэдтэй 168 эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор, 338 эхэнүүдые—2-дохи, 766 эхэнүүдые 3-дахи шатын орденоор, 1483 эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ нэгэдэхи шатын медаляар, 2896 эхэнүүдые хоёрдохи шатын медаляар РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум шагнаа.

Орловско областиин нютагай Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай депутадуудай хүдэлмэриин дутуу дунданууд тухай асуудал заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

(ТАСС).

РЕСПУБЛИКЫН КУКУРУЗАШАДАЙ КОНФЕРЕНЦИҺЭЭ

Кукурузын баян ургасаhаа hүн, мяхан, нооhон ехээр абтаха

☆☆

Сэлэнгын „Эрдэм“ колхозой кукурузашан нүхэр ШАГЖИЕВАЙ үгэhөө

Энэ жэл манай звено даалгагдаhан зуун гектар газарайнгаа га бүриhөө 300 центнерhээ доошо бэшэ ургаса туйлаха гэhэн уялга абаад, республикынгаа кукурузашадта бэшэгээр хандаhан байгаа. Манай үүсхэлые КПСС-эй обкомой бюро дэмжээ hэн.

Мүнөөдэр бидэнэр абаhан уялгаяа дүүргээбди. гектар бүриhөө дунда зэргээр 339 центнер ургаса абтаа гэжэ конференцидэ хабаадагшадай урда баяртайгаар мэдээсэнэбди. Звеногой элдүүрилhэн зарим гектар дээрэhээ 685 центнер ногоон тэжээл абтаа.

Эхэ оронoй суута механизаторнууд нүхэд Мануковский, Гиталов гэгшэдэй жэшээгээр ажаллажа, бидэнэр кукуруза ургуулха бүхы хүдэлмэреэ гол түлэб машина, техникын хүсөөр хээбди.

Тиигэбэшье манай хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии байгаа. Колхозой правлени, партийна эхин организаци маанадта анхарал бага табяа. Звеногой дүршэл ехэтэй тракторист нүхэр Хандажаповые hэлгэжэ, ондоо механизаторые үгөө. Тэрээн дээрэhээ боложо, тарилга хэхэдээ ядалдаhан, мүн зурууд хоорондохи элдүүрилгэдэ нэмэлтэ тэжээл тарааха хэрэгтээ тугшарhан байнабди. Иимэ бүтэхэгүй ябадал саашадаа гаргажа болохогүй.

Гадна жэлэй эхиндэ кукурузашадта нэмэлтэ түлбэри үгэхэ тушаа колхозой правлени зохид hайн гурим зохёоhон байгаашье hаа, тэрэнээ мүнөө болоходо мартажархёо. Эдэ бүгэдэ кукурузашадай хүдэлмэридэ hаад тойбо татаха байна.

Мүнөө манай звено 60 гектар газар шэлэжэ абаад байна. Тэндэ наг шэбхэ, бусад үтэгжүүлгэ ехээр гаргажа, ерэхэ жэлдэ гектар бүриhөө адагынь 400 центнер ургаса туйлаха уялга абанабди.

Зураг дээрэ: республикын кукурузашадай конференцидэ хабаадаhан Ториин «Улаан Бургалтай» колхозой кукурузашан **Б. Банзаракцаев** (зүүн гарhаа), Кабанскын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой звеное даагша **А. Трусов,** Сэлэнгын «Эрдэм» колхозой эрхим кукурузашан **Ф. Шагжиев,** Кударын Кировэй нэрэмжэтэ колхозой звеногой гэшүүн **Г. Дампилов.**

Мухаршэбэрэй Калининай нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан нүхэр ЖАНАЕВАЙ хөөрөөнhөө

Манай Бурят орондо шэмэтэ кукуруза үнихэнэй ёhотойгоор нютагжажа байна даа. Энэ гайхамшагта ургамалай онсо шоусые хүсэд ойлгоод, үндэр баян ургаса абадаг болоходомнай химда сэнтэй hүн, тоhон, мяхан бүрил элбэгжэхэ.

Звеногойхиднай хэды жэл кукуруза тарихадаа, зарим тэды дүй дүршэл олоо. Нёдондо ургасатай газарhаа гектарай 200 центнер хүрэтэр ногоон набша абтаа hэн.

1959 ондо нёдондонойнгоо дутагдалнуудые хараадаа абан, кукурузын үндэр ургаса абахын түлөө бэлэдхэлэй горьтой хүдэлмэри хэгдээ юм.

Бурядай комплексно институдай научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр А. П. Алексеев маанадтай сугтаа ябажа, ехэ туhаламжа хүргөө. Эрдэмтэдтэй сугтаа ябажа, тариха полинуудайнгаа хүрьhэ шэнжэлhэн, тусхай карта зохёогоо hэмди. Тиихэдээ ямар хэлбэри шэнжэтэй хүрьhэтэй газар бэ, ямар үтэгжүүлгэ, яажа хэхэб, хэдыдэ, ямараар уhалхаб гэхэ мэтэ асуудалнууд яhала тодоруулагдаhан байгаа.

Даажа абаhан 125 гектарай тус бүридэ дунда зэргээр 25 тонно хүрэтэр шэбхэ гаргажа тараагдаа hэн. Газарнай шииг нойтоор элбэг байгаа. Хүрьhэнэй hайса гэдэхэдэ, майн 20-hoo квадратно-гнездовой аргаар тарижа ороод, найман үдэр соо дүүргээ hэн. Нэгэ нүхэндэ 4—7 ороохон тарирдаhан байха.

5—6 сантиметр үндэртэй болоходонь борнойлогдоо. Гурба дахин культиваци хэгдэhэн байна. Га бүхэндэ 200 килограмм минеральна тэжээл оруулаабди. Эдэ бүхы хүдэлмэридэ тракторист Василий Кузьмин угаа эдэбхитэй, шадамараар ябаа гэжэ тусгаарлан тэмдэглэхэ хүсэлэнтэйб.

Шангаар ажаллаhанайнгаа ашаар бүхы талмайн га бүриhөө дунда зэргээр 345 центнер, 15 гектарай тус бүхэнhөө 800 центнер ногоон набша абаабди.

Туйлаhанаараа hанаагаа амарангүй, ерэхэ жэлдэ 75 га газарай тус бүриhөө 500 центнер, 15 гектарай га бүхэнhөө 1000 центнер ногоон набша хуряахаар шиидээбди.

Бурядай комплексно институдай научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр ДЕРЮГИНАГАЙ үгэhөө

Мал ажалай продукци абаха талаар долоон жэлэй түсэб амжалтатайгаар бэелүүлхын тула элбэг хүрэхэ тэжээл бэлэдхэдэг болохо гээшэ шухала удхатай байна. Янза бүриин тэжээл соо шэмэ шанараараа кукуруза түрүүшын hуурида гарадаг. Энэ ургамалай hайса эдеэшээд байхадань хуряажа, силос дарахада эгээл шанартай, эрхим тэжээл болодог ха юм.

Республикымнай колхоз, совхозуудай олохон кукурузашад оролдолгын ашаар энэ жэл шэмэтэ кукурузын баян ургаса хуряагаа. Илангаяа Кударын аймагай кукурузашад горьтой амжалта туйлаба. Тэндэхи колхозуудта дарагдаhан силос үнеэн бүридэ хубаахада 15,7 тонно, тэрэ тоодо 7 тонно кукурузын силос хүртэнэ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид үнеэн бүхэнлөө 29 тонно силос, тэрэ тоодо 19,6 тонно кукурузын силос бэлдэнхэй.

Энэ ургамал тариха, ургасынь хойноhoo харууhалха, ургаса хуряаха болон бусад хүдэлмэриин дууhан оньhожоруулагдаhан дээрэhээ дарагдаhан силосэй үнэ сэн ехээр химдараа. Жэшээнь, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздо нёдондо центнер силос 8 түхэриг 21 мүнгэтэ болоо hэн гэхэ гү, али 0,47 ажалта үдэр гаргашалаа. 1959 ондо центнер силосэй үнэ сэн 2 түхэриг 16 мүнгэн болоо. Зүгөөр нэгэ центнер үбhэн эндэ 11 түхэриг 90 мүнгэтэ болоно бшуу. Сэлэнгын совхозой кукурузашан нүхэр Еранскиин звенодо центнер силос оройдоо нэгэ түхэриг гаран сэнтэй.

Нэгэ гектарhaa хуряагдаhан кукурузын ногоо үнеэдтэ эдюулхэдэ тэжээлэй бусад ургамалнуудhaa 1,8—5,2 дахин ехэ hүн абтадаг. Зүгөөр энэ кукурузын эгээн дээдэ хайра бэшэл. Нүхэр Дампиловай звеногой ургуулhан кукурузын гектар бүриhөө 56,6 тэжээлэй единицэ хараатай набша абтанхай. Энээнийе үнеэдтэ эдюулхэдэ 51 центнер hү үгэхэ бшуу.

Иимэл хадаа кукуруза алдартай, иимэл хадань үнэ сэн багатай кукурузын силос ехээр бэлдэжэ, малай ашаг шэмэ эрид дээшэлүүлхэ тэмсэл хаа хаанагүй хэгдэнэ.

Сэлэнгын совхозой кукурузашадай звеное даагша нүхэр ЕРАНСКИИН үгэhөө

Манай эндэ кукуруза хэды багта тарихада таарамжатай гээшэб?

Жэшээнь, манай звеногойхид энэ жэлдэ газараа hайнаар үтэгжүүлжэ, элдүүрилжэ, уhалжа бэлдээд, майн 14-дэ багашаг газарта түрүүшын туршалга хэжэ таряа hэн. Тиигээд майн 26-да газарай hайн дулаасаад байхада ехэнхи кукурузаяа тарижа эхилээд, тэрэнээ июниин 2-то дүүргээбди. Майн тэнгээр хүйтэншэг байжа, түрүүн тариhан газараймнай ургаса аяар 17 хоноод байхада гаража захалаа. Харин hүүлдэ тариhан газарай ургаса 7—8 хоноод тон жэгдэхэнээр бултайн гараа бэлэй. Мүн тэрэнэй ургасашье нүгөөдэhөө hурагтүй дээшэ, удхэншье байгаа.

Энээн дээрэhээ миниин hанахада. манай эндэ кукурузые газарай hайса гэдэжэ, 8—10 сантиметр гүнзэгыдэ 10—12 градус дулаасаад байхадань тарибал зохистой.

Гадна кукурузын үрэhые уhан соо байлгажа дэбтээгээд тарихада hайн.

Тиигэжэ манай звено байгша ондо 182 гектар газарай га бүриhөө 314 центнер, тэрэ тоодо 110 га дээрэhээ 544 центнер кукурузын ногоон эшэ набша хуряагаа. Мүнөө жэлдэ гектар бүриhөө 700 центнер ургаса абаха зорилготойбди.

Бурядай зооветинститудай студент нүхэр ЦОКТОЕВОЙ үгэhөө

Институдта орохоhоо урда 3—4 жэлэй туршада Ториин «Улаан Бургалтай» колхоздо бригадираар, агрономоор хүдэлхэ зуураа, кукуруза ямар газарта тарихада илангаяа hайн урганаб гэжэ өөрынгөө хэhэн зарим тэды ажаглалта тушаа хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

1955 ондо энэ колхоз кукурузые ходо шииг нойто элбэгтэй байдаг, hалхи, жабарhaa нэмэри дулаан газарта тариhан байгаа. Ямаршье уhалуури хэнгүй, ургасынь зурууд хоорондохие hайса элдүүрилээд байхадань, тэндэhээнь гектарай 400—500 центнер урагаса абтаа hэн. Колхозойхид тэрээнhээ хойшо энэ газартаа гурбадахи жэлээ кукуруза тарижа, бараг hайн ургаса хуряана. Тиимэhээ кукурузын газарые зүбөөр шэлэн олоод, үтэгжүүлгэ, уhалуури ехэ хэжэ, тэндээ энэ ургамалые 4—5 жэлэй туршада тарихада хамаагүй.

Энээн тушаа колхоз, совхозуудта кукурузын газар зүбөөр шэлэн олохын тула дүршэлтэй мэргэжэлтэдhээ бүридэhэн тусхай комисси аймаг бүхэндэ эмхидхээ hаа таарамжатай гэжэ hанагдана.

Борьёогой совхозой главна агроном нүхэр ЗАЙЦЕВАЙ үгэhөө

Совхознай энэ жэлдэ 570 гектар кукуруза тарижа, тэрэнэйнгээ 560 гектарай тус бүриhөө 124 центнер силос даража абаа.

Кукурузын баян ургаса абахын тула агротехническэ бүхы хэмжээ-ябуулганууд хэрэглэгдээ. Газарай хүрьhэн бүхыдөө шалгагдажа, наг шэбхэ ехээр гаргагдаhан байна. Энэ хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулхын тула наг шэбхэ зөөхэ тусхай бригада эмхидхээ hэмди. Тэрэ бригадада 6 трактор хүдэлөө. Шэбхэ ашаха, буулгаха хүдэлмэри оньhожоруулагдаа.

Тарилгаяа майн 23—29-дэ үнгэргөөд, хоёр набшаhатай болоходонь борнойлоо hэмди. Хоёр удаа культиваци хэгдээ.

Тэрэшэлэн кукурузын ургасада аммиагай уhа ехэхэн ашагтай байhанаа харуулба.

Хэрбээ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые жэл жэлэй, газар газарай илгаае харалсажа тодорхойлоод, тэрэнээ бэелүүлжэ шадабал, баян ургаса абтахал гээшэ.

Хөригин совхозой главна агроном нүхэр САБЫЛИНАЙ үгэhөө

Байгша ондо манай совхозой кукурузашад абаhан уялгаяа бэелүүлжэ шадаагүй. Тиигэбэшье урда жэлэйхидэ орбол арба дахин шахуу ехэ силос дарагдаа гээшэ.

Энэ жэлэйнгээ алдуу эндүүе хараадаа абажа, ерэхэ жэлдэ баян урагаса туйлаха тушаа оролдожо эхилээбди. Зундаа, намартаа бульдозероор хуушан шэбхэ малтажа, тус бүридөө 700—800 центнер болохоор обоологдоо гээшэ. Хамтадаа 15 мянган центнер шэбхэ бэлдэгдээд байна. Мүнөө тэрэ обоохойнууднай газаа талаhаан арбаад сантиметр хүрөөд, дотороо гэдхэн байна бшуу. Суглуулhан шэбхэеэ эдэ үдэрнүүдтэ поли дээрээ зөөжэ, тараажа эхилхэмнай. Тиихэдээ энэ хүдэлмэриие бүхыдэнь оньhожоруулха зорилго табинабди.

Үбэлэй сагта, хүрэшэhэн шэбхые буталжа тарааха машина мүнөө дээрээ үгы гээшэ. Тиимэhээ манай механизаторнууд тусхай шарга зохёожо, тэрээн дээрэhээн аргал шэбхэ тараажа хаяха трос тааруулжа байнхай. Энэ ушарта хоёр трактор суг хүдэлхэ, бэе бэедээ туhалха болоно.

Шэбхэ тээхын тула республика дотор мэдээжэ болоhон арга хэрэглэгдэхэ. Шэбхэ обоологдоhон газарта тусхай эстакада түхеэрэгдэнэ, тэндэ бульдозер хүдэлхэ юм.

Тиигэжэ хабар болотор кукурузын поли дээрэ хүсэд хүрэхөөр аргал шэбхэ гаргаха байнабди. Агротехническэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые оролдосотойгоор бэелүүлжэ, ерэхэ жэлдэ баян урагаса абаха байhандаа найданабди.

ВЛКСМ-эй Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр ЮГОВАЙ үгэhөө

Аймаг дотор кукуруза ургуулха комсомол-залуушуулай 11 звено эмхидхэгдэhэн юм. Залуушуул, комсомолшууд үндэр баян урагаса абахын тула бага бэшэ хүдэлмэри хээ. Тарилгын гектар бүридэ дунда зэргээр 20—25 тонно наг шэбхэ гаргагдаа hэн.

Комсомолой эхин организацинууд эдэ звенонуудта ехэхэн туhа хүргэhэн байна. Илангаяа аргал шэбхэ зөөхэ, тараахын тула хэдэн дахин воскресникүүд эмхидхэгдэhэн байха юм.

Эдэ бүгэдын ашаар комсомол-залуушуулай звенонуудта даалгагдаhан 1131 гектар газарай га бүриhөө дунда зэргээр 311 центнер кукурузын урагаса абтаа.

Тиигэбэшье звенонуудай хүдэлмэридэ дутагдалнууд, бэрхэшээл яhала ушараа. Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд звеногой гэшүүдые ондоо хүдэлмэридэ эльгээхэ hэдэлгэ оло дахин гаргаа. Нүхэр Шагжиевай звеногой трактористые hэлгэhэн байна.

Энэ жэлэй дутагдалнуудhaa hургаал абажа, 1960 ондо баян урагаса туйлахын түлөө тэмсэхэ гээшэ мүнөөдэрэй шухала зорилго болоно. Наг шэбхэ зөөжэ, кукуруза тариха газараа шэлэн оложо дүүргэхэ болонобди.

Мүнөө үедэ түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шудалха, тэрэниие бүгэдын шадабари болгохо гээшэ мүн лэ шухала хэрэг. Тиимэhээ ВЛКСМ-эй айком хүдөө ажахын инспекцитэй суг кукуруза ургуулагшадые үбэлдөө hургаха, наукын туйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүршэлые тэндэ шудалха бэлэдхэл хэжэ байна.

Түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула хүдөө ажахын министерство кукурузашадай хоор хоорондоо ябалсажа, бэе бэедээ туhалха тушаа анхаралаа табяа hаань hайн бэлэй.

Колхоз, совхозой хүтэлбэрилэгшэд, залуушуулайнгаа эдэбхи үүсхэлые дэмжээд, ажал хүдэлмэридэнь туhалаад байбал, амжалта туйлахань лабтай.

ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр ДАМБАЕВАЙ үгэhөө

Бурят орондо кукурузын баян урагаса ургуулха гэhэн мүрысөөн хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрэхэдэ республикымнай хүдөө нютагуудай эдир залуу хүбүүд, басагадшье энэ ехэ хүдэлөөнэй хажуу талада байгаагүй.

Байгша ондо аймагуудта комсомол-залуушуулай бүридхэн хамта 230 гаран кукуруза ургуулха комплексно звено, агрегадууд эмхидхэгдэhэн байна. Тэдэнэй олонхинь түрүүшын үдэрнөө эхилжэ, эдир залуугай эршэ зориг, хаба шадал мэдүүлэн ажаллажа, муу бэшэ үрэ дүн туйлаа. Мүнөө республикын дүршэл ехэтэй эрхим түрүү кукурузашад нүхэд Дампилов, Галданов, Жанаев болон бусадай дунда залуу кукурузашад нүхэд Шагжиев, Ганжуров, Ланин, Габаев гэгшэдэй нэрэнүүдые омогорхон дурдаханабди.

Саашадаа манай комсомол, залуушуулай эдир наhанайнгаа хүсэ зангидан, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ, эрхим түрүү кукурузашадай жэшээгээр улам эршэмтэйгээр, шэн зоригтойгоор ажаллан, колхоз, совхоз бүхэндэ кукурузын үндэр баян урагаса туйлаха ёhотой, туйлахашье байха.

☆

Улан-Удын советско-партийна hургуулиин hурагша ТОЛСТИХИНАЙ үгэhөө

Нёдондо манай hургуулиин бүлэг hурагшад Эрхүүгэй область ошожо, тэндэхи Кировскэ районой Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой эрхим кукурузашан нүхэр Валушкинай ажалай дүй дүршэлтэй танилсаhан юм.

Нүхэр Валушкинай звеногойхид зүб квадрат гаргажа тариха хэрэгтэ гол анхарал хандуулна. Нэн түрүүн үрэhэеэ hайнаар, томо жэжээрнь илгажа, сеялкынгаа бүхы түхеэрэлгэ тон наринаар тааруулан тодхоод, тэрэнэйнгээ дискын нүхэнүүдые зүбөөр тааруулжа, нэгэ нүхэндэ 3—4 үрэhэнэй орохоор зохёодог юм. Тиигээд хүдэлжэ байхадаа сеялкэеэ үдэрэй 2—3 шалгажа, зүбөөр тааруулан табина. Сошнигуудынь ходо арилгажа ябадаг. Тэрэшэлэн тэмдэглэдэг модо, гадаhануудаа нэгэ адлихануудаар хэнэ, мүн хэмжүүрэйнгээ проволокые зүбөөр, нэгэ жэгдээр, 21—25 килограмм хүсэтэйгөөр татана.

Эндэ зүб квадрат гаргажа тариhанай түлөө кукурузашадта ажалай нэмэлтэ түлөөhэн үгтэдэг.

Кукурузашан нүхэр ЛАПИНАЙ хөөрөөнhөө

(Кударын Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз)

Манай звено энэ жэлдэ 67 гектар талмайн га бүриhөө 510 центнер кукурузын ногоон эшэ набша хуряагаа. Теэд энэ абаhан ургасаараа бахархаха hанаан манда байхагүй. Юуб гэхэдэ, звеномнай хожомдожо эмхидхэгдээд, газарайнгаа гектар бүридэ оройдоол 15—20 тонно наг шэбхэ гаргажа шадаа. Тиигээдшье тэрэнэй ехэнхинь хүсэд шэбхэжээгүй, шэнэ аргал байгаа. Хэрбээ гектар бүридэ 30—35 центнер hайса нэгшээгдэhэн наг шэбхэ адхагдаhан байбал, га бүриhөө 800—900 центнер урагаса сохом абтаха hэн. Тиимэhээ байгша ондо хэрэглэгдэхэ аргал шэбхэ энэ намартаа, зундаа ехэ ехээр обоологдоод, нэгшээгдэжэ байнхай. Ингээд үбэлдөө тэрэнээ байрадань минеральна үтэгжүүлгэтэй бага зэргэ худхаад тарилгынгаа газарта зөөжэ тараахабди.

Звеногой гэшүүд ерэхэ жэлдэ тарилгаяа тусхай насосоор горхонhoo уhа бүлэжэ уhалха зорилго табина.

Хүдөө ажахын министрын орлогшо нүхэр ТИМОШИНОЙ үгэhөө

Энэ жэлдэ зарим ажахын хүтэлбэрилэгшэд «кукурузын газарые hайнаар үтэгжүүлжэ, зүбөөр элдүүрилээд, уhалжа, үндэр урагаса абахын тулада тарилгын газарые бага болгоhон дээрэ» гэжэ хөөрэлдэдэг байна. Энээниие зүб гэхын аргагүй. Харин мүнөө адууhа малай тоо толгойе улам олошоруулжа, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ зорилгын табигдаад байхада, шэмэтэ тэжээл бүри ехэ хэрэглэгдэхэ ушартай. Тиимэhээ кукурузын тарилгые улам үргэдхэн, газарынь минеральна болон наг шэбхээр, шадаал hаа hайса үтэгжүүлээд, тэрэниие гүнзэгыгөөр хахалжа, тон зүбөөр элдүүрилхэ гээшэ ехэ удхашанартай. Агротехникын бүхы эрилтые гүйсэд бэелүүлэн, саг болзортонь уhалжа таряад, үндэр баян урагаса абадаг болохын түлөө тэмсэхэ зэргэтэйбди.

Теэд Баргажанай, Прибайкалиин, Заиграйн болон бусад аймагууд газараа наг шэбхээр hайса үтэгжүүлхэ тушаа жэлhээ жэлдэ бииратай юумэ хэдэггүй. Кукурузын газарые 2—3 жэл соо таhалгаряагүй наг шэбхээр үтэгжүүлээд байбал, баян урагасын абтахань мэдээжэ. Гадна эдэ аймагуудта кукурузын тарилгада нэмэлтэ тэжээл—аммиагай уhа, элдэб минеральна үтэгжүүлгэ ехээр оруулха арга боломжошье бии.

Аймагуудта урагасын зурууд хоорондохи элдүүрилгэ илангаяа муугаар хэгдэнэ. Энээнэй гол шалтагаанинь имагтал зүб сэхэ квадрат гаргадаггүйнөө болоно бшуу. Мүн «Беларусь» тракторай орондо «КДП-35» тракторта культиватор шаргалаад, кукурузын эшын 1 метр үндэртэй болотор зуруудай хоорондын элдүүрилгэ хэдышье дахин хэжэ болохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын кукурузашадай конференцидэ хабаадагшад (зүүн гарhаа): Заиграйн XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан И. Матвеев, Курумканай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой звеногой гэшүүн Б. Гармаев, Кударын Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой агроном А. Куперман, Сэлэнгын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан Р. Бамбаров.

Л. Хайдуровай фото.

Залуу наһатанай үүсхэл дэмжэмээр

ВЛКСМ-эй обкомой VIII пленумһээ

…олооной орон-
…аба! Ямар уд-
…й хоёр тоо гээ-
… Уншагшад,
…д. абаһаар лэ
…ожо ядалсаха-
…болохо. Сэхынь
…ыдэ иимэ. ВЛКСМ-эй обко-
…һаяхан болоһон пленум дээрэ
…хэлэгшэд долоон жэлэй тү-
…е табан жэлэй турша соо
…гэхэбди гэжэ тангариглаһан
…а. Энэ найдуулгань юугээр
…дхагданаб, нигэжэ хэлэхэ ямар
… нүхэсэл бииб?

…Имагтал техническэ дэбжэлтэ!
…д комсомолой эдэбхитэд мэ-
…ээ.

…ээл имиэһээ техническэ дэб-
…тын түлөө тэмсэлдэ республи-
…най залуушуулай хабаадаха
…й асуудал энэ пленумэй зүб-
… зүйлдэ табигдаһан байха юм.

…ромышленность, хүдөө ажахы-
…эрид түргэнөөр хүгжөөхын,
…эжэ долоон жэлэй түсэб бол-
…оонь урид бэелүүлхын тула
…дбэридэ шэнэ техникэ саг үр-
…э нэбтэрүүлхэ, хуушарһан тү-
…элгые һэльбэн һайжаруулха,
…лай бүтээсые хэлбэришэгүйгөөр
…элүүлхэ гээшэ тон ехэ удха-
…ртай. Энэ талаар республикы-
…й комсомолшууд, залуушуул
…аалтай алхам хэжэ эхилээ.
…ээнь, «Механлит» заводойхид
…ан нарижуулагшадай комп-
…но бригада, Галуута-Нуурай
…у худэлмэришэд шахта бүхэн-
… һуралсалай пунктнуудые эм-
…һэн, барилгын № 1 трестын
…омолшууд ажалдаа түрүү
… арга хэрэглэгшэдэй институт
…уулһан, Бичурын райком за-
…малшадай дунда баян дүй
…элэй һургуули нээһэн байха
… Залуу наһанай эдэбхи үүсхэл
…ажа, комсомолой организаци-
… нигэжэ техническэ дэбжэлтын
… шуумайн оролсожо захалба.
…айлан тэмдэглэбэл, «Механ-
… заводтохи Леонид Ковалевой
…дбэрилдэг уралан нарижуулаг-
…ай комплексно бригада энэ
…э 14 дурадхал оруулжа, тэ-
… 18 мянган түхэригэй эд зөөри
…аха арга олгоо. Иимэ бригада
…уулхада юугээрээ һайн бэ гэ-
…, инженер, техник болон элдэб
…эжэлтэй худэлмэришэд хам-
…ан шэнэ оньһон зүйл, түхеэрэл-
…охёон байгуулдаг түрүү тех-
…ги нэбтэрүүлдэг ха юм. Тии-
… энэ бригадала оролсогшод
…өөрэн бэе бэедээ туһалалса-
… техническэ эрдэмээ ходо дээ-
шэлүүлжэ байдаг.

Долоон жэлэй түсэб габан жэлдэ дүүргэхын тула комсомолой комитедэй ямар хүдэлмэри эрхилжэ байһан тухай Галуута-Нуурай комсомолшуудай хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Федосеев һонирхолтойгоор хөөрэбэ. Эндэхи шахта бүхэндэ һуралсалай пунктнууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнийе комсомолой гэшүүд—инженер, технигүүд даажа байдаг. Эдэ пунктнууд залуу нүүрһэшэдые ажалһаань һамшаангүй, халаанай һүүлээр хэдэн мэргэжэлдэ һургадаг юм. Энээнэй ашаар нүүрһэ малтадаг хүдэлмэришэн шухала хэрэгэй гараад байхада электровоз жолоодохо, экскаваторай машинист болохо, навалоотбойщигоор хүдэлхэ дүүрэн эрхэтэй болонхой. Гадна иимэ һуралсалай нүгөө талынь—экономическа талынь хараад үзэе. Олон мэргэжэл шудалһан залуушуулай хүсөөр 10 һара соо нёдондонойхидо орходоо 50 мянган тонно нүүрһэн үлүү ехээр малтагдан абтаа.

Хэрбээ предприяти, колхоз, совхоз бүхэнэй залуу ажалшад барандаа нигэжэ хүдэлөөд байбал, «долооной орондо таба» гээшэмнай сохом лэ хүсэлдүүлэгдэхэ һэн гэжэ пленумдэ хабаадагшад тон зүб тоолоно. Зүгөөр промышленностиин зарим һалбаринуудта, илангаяа хүдөө ажахыда техническэ дэбжэлтэ хангаха тушаа комсомол ёһоной абьяас үшөөл бирагүйгөөр гаргагдана гэжэ хэлэлтэй. Энэ талаар комсомолшуудай хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ харуулха шухала ажал хэрэг яһала олон бии гээшэ. Тиимэһээ ВЛКСМ-эй обкомой пленум энэ асуудалда горьтой анхарал хандуулжа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ долоон жэлэй даабарие табан жэлдэ дүүргэхэ талаар ленинградайхидай гаргаһан уряа манай залуу хүдэлмэришэн бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг болохо ёһотой гэжэ тогтообо.

КПСС-эй XXI съездын хараалһан түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр урмашан зоригжоһон республикымнай комсомолой организацинууд партиина организацинуудай ударидалга доро ябажа, хэлэһэн үгэдөө эзэн байха, долоон жэлэй түсэбые табан жэлэй турша соо амжалтатайгаар бэелүүлхэ гэжэ батаар найдагдана. ВЛКСМ-эй обкомой VIII пленумэй баталан абаһан тогтоол эгээл энэ зорилгодо харюусана. Энэ хүдэлөөндэ залуушуул зоримгойгоор оролсог лэ.

РЕДАКЦИИН ПОЧТОҺОО

Нүүдэл наймаа эмхидхэнэгүй

Холын гүүртэ, отаронуудай малшадые эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангаха хэрэгтэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд анхаралаа хандуулха ёһотой байгаа гэжэ һанагдана. Гэхэ зуура Шара-Азаргын сельпогой хүдэлмэрилэгшэд нёдондонойнгоо алдууе дабтаһаар: малшадые нүүдэл наймаагаар ханганагүй.

«Дружба» колхозой (Закамен) гүүртэ, отаронууд Ёнгорбой тосхонһоо 10 гаран модоной газарта һуурижанхай. «Бидэнэр хэдэн һара соо нүүдэл наймаа хараагүйбди, эндэ ерэхыень хүлеэһээр үнинэйбди» гэжэ эндэхин хэлсэнэ.

Нүүдэл наймаанай асарагдадаггүй дээрэһээ малшад дабһа, тамхи, зуруул гэхэ мэтэ зүйлнүүдээр дуталдана. Иимэ юумэ абахын тула тэдэнэр хэдэн километр ябагаар ябажа магазин ерэхэ, үнэтэ сагаа гээхэ ушартай болоно.

Харин холын фермэ, отаронуудай малшадта зорюулагдаһан эд бараан тосхонуудта худалдагдаад дууһашана.

Шара-Азаргын сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Норбоев малшадай эрилтэнүүдтэ анхарал табинагүй, фермэ, гүүртэнүүдтэ ерэдэггүй байна.

С. Аюшеев.

Тобшо дохёо

Медпункт хэрэгтэй. Ехэ-Нугын сомоной (Кяхта) Харьяста тосхондо 60 гаран үрхэтэ айл бии юм. Тэдэнэр медицинскэ туһаламжа саг соогоо абанагүй. Юуб гэхэдэ, эндэ медицинскэ хүдэлмэрилэгшэ үнинэй үгы байһаар. Үбшэлһэн хүнүүд 18—20 километрын газарта — Ехэ-Нугын поликлиникэдэ ошохо баатай болоно.

Д. Цыденов.

Газетэ, бэшэгүүд хожомдуулагдана. Хэжэнгын аймагай хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд газетэ, бэшэгүүдые хожомдуулжа ажалшадта хүргэнэ. Дээдэ Хэжэнгэ ошохо бэшэгүүд хэдэн үдэр Хэжэнгээр тойруулагдажа, Доодо Худанда эльгээгдэхэ бэшэгүүд — Дунда Худанда гэхэ мэтээр ябуулагдаад, эзэдтээ хүргэгдэтэрнь хэдэн хоног үнгэрнэ. Мүн ажалшадай захиһан газетэ, журналнууд хожомдуулагдана, заримдаа дутуу асарагдана. Аймагай хэлхеэ холбооной конторын начальник нүхэр Дылгыров энээн тушаа һонирхожо, хэмжээ абаха бэзэ гэжэ хүлеэгдэнэ.

Д. Улзуев.

Ахадуу социалистическэ оронуудта

Албаниин арадай һайндэр

Фашистска дарлалтаһаа Эхэ оронойнгоо сүлөөлэгдэһөөр 15 жэлэй ойе Албаниин арад ноябриин 20-до баяр баясхалантайгаар һайндэрлэжэ байна. Агууехэ социалистическэ лагериин арадууд, дэлхэйн бүхы оронуудтахи олон миллион ханинарынь албан арадтай хамта энэ гайхамшагта үдэрые тэмдэглэнэ.

Немецко-итальянска эзэмдэгшэдые оронойнгоо газар дээрэһээ Албаниин Арадай-сүлөөрэлгын арми арбан табан жэлэй саада тээ хүсэдөөр намнажа гаргаһан байгаа. Тиигэжэ, сүлөөрһэн арадай үмэнэ шэнэ ажабайдал зохёон байгуулха гэгээн гэрэлтэ зам нээгдээ һэн. Немецко-фашистска эзэмдэгшэдтэ эсэргүүсэн, Советскэ Союзай хэһэн баатарлиг тэмсэл, советско-германска фронт дээрэ Совет Армиин түйлаһан алдарта илалтанууд энэ сүлөөрэлгэдэнь шиидхэхы үүргэ дүүргэһэн юм.

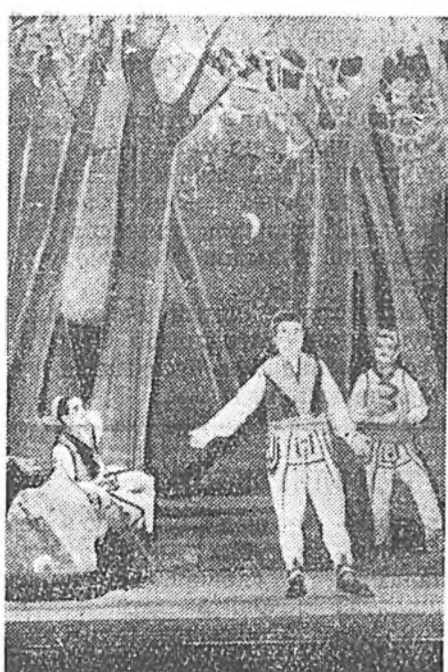
Албан арад өөрынгөө олон зуун жэлэй түүхэдэ анха түрүүнээ засагаа гартаа абажа, хуби заяанайнгаа бодото эзэдынь болоо бэлэй. Албаниин Ажалай партиин хүтэлбэрээр албан арад угаа ехэ зоригжолтойгоор ороноо һэргээжэ ороһон, тон богонихон болзор соо элитэ ехэ амжалтануудые түйлаһан байна. Хэдэн зуун жэлэй турша соо Турциин дарлалта доро, 1939 онһоо итальянска фашистнуудай эзэмдэлгэ доро байһан Албаниин иимэ ехэ амжалтануудые түйлаһаниинь бүришье ехэ удхатай. Харин эзэмдэгшэд оронийе тонон дээрмэдэжэ, хүн зониинь зэрлиг муухайгаар мүлжэжэ, үгытэй ядуу, үлэсхэлэн байдалда тэдэнийе хүргэдэг байгаа.

Үнгэрһэн арбан табан жэл албан арадай ажабайдалда ехэ удхашанартай үе саг болоно. Индустриализацилгын политикые бэелүүлэн, ажалшад иимэ юумэ түйлаа гэбэл, бүхэли 1939 он дотор бүтээгдэһэнэй шэнээн промышленна продукци мүнөө орон дотор 20 үдэрэй турша соо үйлэдбэрилэн гаргагдана. Нэгэдэхи болон хоёрдохи табан жэлнүүдые бэелүүлхэ үедэ республикын элдэб районуудтахи түлюур жэжэхэн заводууд болон мастерскойнуудай орондо, Советскэ Союзай туһаламжатайгаар баригдаһан мүнөө үеын шэнэ предприятинууд бии болоо.

Жэл соо 20 миллион метр бүд нэхэжэ гаргадаг Тиранай бүд нэхэлгын комбинат Албаниин промышленностиин омогорхолынь болоно. Мүн Маликада сахарай завод, Церрик городто нефть шанаржуулдаг завод, Эльбасанда модо болбосоруулдаг комбинат, Тиранада Энвер Ходжын нэрэмжэтэ механическа завод болон бусад баригданхай.

Арадай засаг ороноо экономическа талаарнь хүгжөөхын тулада байгаалиин баялигые хэрэглэнэ. 1938 онойхитой сасуулбал нефть абалга 4 дахин, нүүрһэ малталга—69 дахин, хромой руда—28 дахин, электроэнерги гаргалга—15 дахин гэхэ мэтээр дээшэлһэн байна. Жэл ерэхэ тудам ашагта малтамалнуудые бэдэрхэ хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэнэ. Тиигэжэ ашагта малтамалнуудай томо уурхайнууд ашаглагдадаг болоно байнхай.

Албаниин урдань гээгдэнги, ашаг багатай байһан хүдөө ажахы тон амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байна. 1939 онойхитой сасуулбал, ороной тарилгын талмай хоёр шахуу дахин, хүдөө ажахын продукт абалга хоёр үлүүтэй дахин нэмэһэн байха юм. Таряашадай ажахынуудай олонхинь хүдөө ажахын кооперативуудта нэгэдэжэ, хамтаараа ажалладаг болоо. Ороной хахалагдадаг газарай 80 шахуу процентнь кооперативуудта хамаададаг юм.

Албаниин Арадай Республикын искусство хүгжэжэ үргэлжэлһөөр. Городуудта шэнэ театрнууд байгуулагдана, уран һайханай самодеятельностиин коллективүүд олошорно. Тирана городой оперо, баледэй театрын табиһан зүжэгүүд һонирхон харагдадаг болонхой.

Зураг дээрэ: «Ачими» гэжэ Албаниин оперын сценэһээ.

ТАСС-эй фотохронико.

Заншалта гадаһа, анзаһануудай орондо хүдөө ажахын түрүү техникэ хэрэглэгдэнэ. Мүнөө республикын полинууд дээрэ гурба мянга гаран трактор, хоёр зуу гаран комбайн, хэдэн олон мянган хүдөө ажахын бусад машинанууд болон түхеэрэлгэнүүд хүдэлнэ.

Газар уһалха ехэ хүдэлмэри бүхы Албани дотор хэгдэнэ. Уһа сөөрэмүүд тогтоогдоно, уһалууриин һубаг канаванууд татагдана. Мюзеке, Вургу, Малик, Задримы мүрэнүүдэй гол шадар, мүн ороной бусад районуудта уһа намаг хатаагдажа, тэдэнэй орондо хлопок, сад таридаг полинууд, цитрусова ургамалнуудай плантацинууд бии болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ хадын ташалангууд һөөг бургааһанһаа сэбэрлэгдэжэ, виноградникгууд таригдадаг болоо. Хэдэхэн жэлэй үнгэрөөд байхада, Албани ёһотойл сэсэрлиг садай орон болохо байна.

Арадай Албаниин экономикын хүгжэхэтэй хамта соёл культурань ехээр хүгжэнэ. Хуушан Албанида хүн зонойнь 80 гаран процент үзэг бэшэг мэдэхэгүй байгаа. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые арадай засаг амжалтатайгаар усадхажа байнхай. 12-һоо 40 хүрэтэр наһатайшуулые бултыень үзэг бэшэгтэ һургаха тухай 1949 ондо баталан абтаһан хуули мүнөө хүсэдөөр бэелүүлэгдээ.

Республика дотор һургуулинууд олоор баригдана. Хэрбээ 1938—1939 онуудай һуралсалай жэлдэ 539 эхин һургуули бии байгаа һаа, мүнөө тэдэнэй тоо 2.129 хүрэтэрөө олон болоһон байна. Дунда һургуулинуудай тоо дайнай урда тээхидэ орходоо зургаа дахин олон болоо. Орон дотор анха түрүүнээ хэдэн институт, Тиранадахи гүрэнэй университет хүдэлдэг болонхой. Дээдэ һургуулинуудтань 5.000 гаран студент һурана. Энэ тоо урдань ороной бүхы дунда һургуулинуудта һурагшадай тооһоо хоёр шахуу дахин олон юм.

Республикын город болон тосхонуудта хэдэн зуун уншалгын газар, библиотекэ, Культурын байшан бии болоо. Урда тээнь оройдоошье үгы байһан профессиональна театрнууд, хэдэн олон кинотеатрнууд нээгдээ, «Шэнэ Албани» гэжэ киностуди байгуулагдаад, хүдэлжэ эхилэнхэй. Ороной бүхы арад гэгээрэн болбосорхо хүсэд аргатай болонхой.

Арадай байдал улам һайжаруулха, соёл болбосоролыень дээшэлүүлхэ тухай Албаниин Ажалай парти, арадай правительство эсэшэ сусашагүй оролдолго гаргана. Республикын ажалшад Эхэ оронойнгоо баялигые арьбадхан, тэрэнээ бүхы талаарнь хүгжөөн социализм бүри ехэ дэбжэлтэтэйгээр байгуулна.

«Социалистическэ оронуудай дундаһаа Албаниин эгээн лэ жабхалан һайхан нютаг болохо сагынь ойртоо. Энэ хадаа Дундада далай шадарай бүхы оронуудта эли тодо үльгэр жэшээ боложо үгэхэ. Албаниин жэшээ дээрэһээ социализм арадта юу үгэдэг бэ, засагаа гартаа абаһан арад гүрэн түрэеэ, ажахыгаа, өөрынгөө обществые марксистско-ленинскэ һургаалые хүтэлбэри болгон социалистическэ ёһоор байгуулхадаа ямар ехэ амжалта түйланаб гэжэ тэдэнэр харана» гээд Албаниһаа бусажа ерэхэдээ, Москва городой ажалшадай митинг дээрэ Н. С. Хрущев хэлээ һэн.

Албаниин Арадай Республика хүсэн түгэлдэрөөр, ехэ арга боломжотойгоор арбан зургаадахи жэлээ эхилбэ. Гэгээн гэрэлтэ ерээдүйдөө албан арад хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр этигэн найдана. Советскэ Союзай, социалистическэ бүхы оронуудай арадуудтай ахадуугэй харилсаа холбоотой байха гээшэ социализм байгуулха агууехэ хэрэгые амжалтатайгаар түгэсхэхэ бата найдабари болоно гэжэ албан арад тоолоно.

Албани социалистическэ оронуудай хани нэгэдэл дотор ёһотойл һууряа эзэлжэ, социалистическэ хүсэн түгэлдэр лагерие улам ехээр бэхижүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Д. Данилов.

Албаниин Арадай Республика. Тиранадахи Скандербегэй талмай.

ТАСС-эй фотохронико.

Энэл даа комсомолшуудай ошон

…тхын үргэн талые уруудан ур-
…г Сулхара голой эрье зубшаад,
…н үхэрэй, гахайн фермэнүүд ор-
…ог юм.
…энэй нэгэн Шаралдай тосхон-
…тээ зүүн хойнохоно һуурижан
…инэһэн, «Забайкалец» колхозой
…омол-залуушуулай гахайн фер-
… ажал хүдэлмэри тухай хэдэн
… хөөрэхэ шухала.
…Манай фермын гахайшад энэ
…сөөндэ оролсоходоо эрхимээр
…алаха, һураха, ажаһуухаар
…ээ һэн,—гэжэ тус фермын га-
…ан Нина Носкова хөөрэнэ.
…рэ гэһэнһээ хойшо олохон һара
…рөө.

Һаяхан бидэ энэ фермэ дээрэ ошожо, залуу гахайшадай ажал хүдэлмэритэй танилсабабди.

— Долоон жэлэй түрүүшын жэл дүүрэхэ дүтэлжэ байна гээшэ. Теэд бидэ түйлаһан амжалтаяа хаража үзэхэдөө, булта баяртайбди. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ эхэ гахай бүриһөө 8 поршоонхо абаһан һаа, байгша ондо эхэ гахай бүриһөө дунда зэргээр 18-ые абаад бүрин бүтэн түлжүүлжэ байнабди. Би өөрөө эхэ гахай бүриһөө 21 поршоонхо абанхайб,—гэжэ эндэхи залуу гахайшан Груша Овчинникова хөөрэнэ.

— Хайшан гэжэ иимэ һайн амжалта түйлаабта?—гээд асуухада:

— Бултадаа ажалдаа үнэн зүрхэнһөө хандажа хүдэлхэдөөл иимэ һайн үрэ дүн түйлаа гээшэбди,—гэжэ энэ басаган харюусана.

Комсомол-залуушуулай тус фермынхид энэ жэлдэ хамта 246 гахай шахажа, бүхыдөө 360 гаран центнер эрхим шанартай мяха гүрэндөө тушаагаа, худалдаа.

Тиигэжэ эдэнэр мүнөө партиин ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ үшөө 100-гаад центнер гахайн мяха тушааха, худалдахаар шиидэнхэй.

Г. Лубдон.

Мухаршэбэр.

Бурядай совнархозой предприятинуудай хүдэлмэриин зарим дүнгүүд

…урядай совнархозой харьяата
…иприятинуудай хүдэлмэришэд
… партиингаа XXI съездын
…этэ шиидхэбэринүүдые бэе-
…эн, долоон жэлэй түсэбые бол-
…оонь урид дүүргэхын түлөө
…элдэ эдэбхитэйгээр хабаадал-
… оронхой. Байгша оной үнгэр-
…арба һара соо совнархозой
…иприятинууд продукци үйлэд-
…лхэ түсэбөө 103,9 процент
…гэһэн байна. Энээн дээрэһээ
…хада, арадай ажахын соведэй
…ьяата предприятинууд продук-
…йлэдбэрилгэеэ нёдондоной энэ
…хиһээ 9 шахуу процентээр
…элүүлээ. Ажалай бүтээсэ
…элүүлхэ түсэб баһал үлүүлэн
…гэгдээ.
…най совнархозой предприяти-
… Читын совнархозойхидгой мү-
…н хүдэлмэрилжэ, продукци үй-
…рилхэ гүрэнэй түсэб муу бэ-
… дүүргэжэ байна. Энэ үедэ
…шахуу бригада, цех болон ха-
…н коммунистическэ ажалай
…этэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын тү-
… тэмсэнэ. Түрүүшээр гээгдэлдэ
…оһоо усадхаһан Зэдын вольф-
…молебденэй комбинат түрүү-
…эй зэргэдэ гаража, продукци
…дбэрилхэ арба һарынгаа түсэ-
…102 процент дүүргэбэ. Энэ
…инадай 35 бригала үнэн сэхэ
…ай үльгэр жэшээ харуулан,
… дараалан коммунистическэ
…ай нэрэ зэргэдэ хүртэжэ бай-
… Холтоһоной руднигай нүхэр
…орьевой хүтэлбэрилдэг ком-

плексно бригада үндэр бүтээсэтэ ажалаараа комбинат сооһоо гадна, совнархозой бүхы предприятинуудай дунда мэдээжэ боложо эхилээ.

Тэрэшэлэн Улан-Удын «Механлит» заводой хүдэлмэришэд жэл ерэхэ бүри түйлаһан амжалтаяа арьбадхана. Тэдэнэр нёдондоной энэ үеынхиһөө ажалайнгаа бүтээсые 10 процентээр дээшэлүүлжэ, арба һарынгаа даабариһаа гадуур хэдэн олон автомашина, трактор заһабарилан гаргаа. Улан-Удын мяха-консервын комбинадай хүдэлмэришэд энэ үе соо түсэбһөө гадуур 35 миллион түхэригэй продукци гаргажа, 1959 онойнгоо түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ аргатай болоо. Тус комбинадта түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдэһэн 739 тонно колбаса, миллионһоо дээшэ банка консервэ Сибириин болон Алас Дурна зүгэй ажалшадта эльгээгдээ. Октябриин һайндэрэй урда тээ комбинадай 3 бригада, нэгэ цехын коллективтэ коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэ олгогдоһон байна. Мүнөө эндэ үшөө 25 коллективүүд хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мурысэһөөр. СССР-эй Верховно Соведэй депутат Н. Я. Рыбниковагай хүтэлбэрилдэг цехын хүдэлмэришэд хамагһаан түрүүн 10 һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, продукциингаа шанарай талаар бэшэ цехынхидтэ жэшээ харуулаа һэн. Цехын түрүү хүдэлмэришэд Полина Кучер, Татьяна Стойко, Александра Сороковикова гэгшэд гансахан эрхим һайн шанартай эдеэ хоолой продукци гаргадаг болоһоноороо онсо шалгарна.

Улан-Удын сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд үйлэдбэридөө байһан бүхы арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэн, совнархозойнгоо түрүү предприятинуудһаа балайшье ехээр гээгдэнэгүй. Тэдэнэр 10 һарынгаа түсэбһөө гадуур 2,5 миллион түхэригэй продукци худалдаа наймаанай организацинуудта тушаагаа. Сэмбэ нэхэгшэдэй дундаһаа илгаран гараһан нүхэр Шитовэй бригада һара, квартал бүхэнэйнгөө даалгабарие ходо үлүүлэн дүүргэхэ зуураа, голодоһо гаргахаяа болинхой. Энэ бригадын нооһо ээрэгшэд барижа байһан түхеэрэлгэеэ һайнаар ашаглажа, жэлэй эхиндэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Горнорудна болон түмэр болбосоруулгын промышленностиин предприятинууд совнархозоймнай горьтойхон хубиие эзэлдэг гээшэ. Гэбэшье тус промышленностиин предприятинууд урда жэлэйхиһээ нилээд амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ.

Республикынгаа арадай ажахын соведэй предприятинуудай хүдэлмэриин үнгэрһэн арбан һарын туршада түйлаһан амжалтые тэмдэглэхэ зуураа, үйлэдбэридэнь байһан ехэхэн дутагдалнууд тухай хэлэнгүй гарахын аргагүй. КПСС-эй ЦК-гэй июниин пленумэй шиидхэбэринүүд соо үйлэдбэридэ байһан арга боломжонуудые зүбөөр хэрэглэнгүйгөөр техническэ дэбжэлтэ түйлахын аргагүй гэжэ хэлэгдэһэн байгаа. Зүгөөр совнархозой зарим управленинүүдэй предприятинууд үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые муугаар хэрэглэнэ. Жэшээнь, энергетическэ управлени үнгэрһэн үе соо электроэнерги үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргээгүй. Тэрэшэлэн «Забайкаллес» комбинадай, барилгын управлениин хүтэлбэрилэгшэдэй үйлэдбэриингөө арга боломжые хэрэглэн, предприятинуудаа гээгдэлһээнь гаргаха талаар ёһотой оролдолго гаргаагүй байһаниие тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Гээгдэлдэ ороһон зарим предприятинууд арадайнгаа ажахыда аяар 31 миллион түхэригэй продукци дутуу үгөө. Хэрбээ тэдэ предприятинуудай гээгдэлээ түргөөр усадхажа, абаһан уялгаяа саг болзор соонь дүүргэһэн байгаа һаа, совнархознай бүхы дээрээ хэды шэнээн ехэ продукци Эхэ орондоо үгэхэ байгааб. Совнархозой гээгдэнги предприятинуудай дутуу үйлэдбэрилһэн продукциин бүхы хэмжээнһээ 38 процентнь эдеэ хоолой промышленностиин правленидэ хүртэнэ. «Забайкаллес» комбинадта —34, барилгын управлени —22 процентыень эзэлнэ.

«Забайкаллес» комбинат үнгэрһэн арба һара соо модо шэрэхэ түсэбөө дүүргэнгүй байжа, арадайнгаа ажахын барилгын хэрэгсэлдэ аяар 65 мянган кубометр модо дутуу үгөө. Тэрэшэлэн түмэр замда хэрэглэгдэдэг шпала хюрөөдэхэ, стандартна гэрнүүдые гаргаха түсэб дүүргэгдээгүй. Тиихэдэ зарим леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд гүрэнэй түсэбые дүүргээгүй байһанаа бороотой жэл байгаа гэһэн шалтагаанаар далдалхые оролдоно. Бодото дээрэ тиимэшье бэшэ. Бороотойшье жэл байгаа. Теэд харгы заһабарилгада саг үргэлжын анхарал табиһан леспромхозууд һара бүриингөө түсэбүүдые саг соонь дүүргэдэг байһаниие мартажа болохогүй. Хандагайн, Хориин леспромхозуудай оршодог нэгэ аймагта бороон адляар лэ ороо ха юм. Гэбэшье, Хандагайн модошодой арба һарынгаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргээд байхадань, хориинхид хэдэ мянган кубометр модо гүрэндөө дутуу үгөө.

Республикымнай модошод жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 45 мянган кубометр барилгын модо Эхэ орондоо үгэхэбди гэһэн уялгаяа мартаха ёһогүй. Жэлэй дүүрэтэр тоотойхон үдэр үлэжэ байна. Энэ үе соо леспромхоз бүхэнэй коллективүүд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн, хамаг техникэсэ дүүрэн хүсөөрнь ашаглажа, хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө оролдохо зэргэтэй.

Тэрэшэлэн совнархозой барилгын управлени жэлэй дүүрэхэһээ урид түсэбөө дүүргэхэ талаар шухала хэмжээнүүдые абаха байна. Управлениин 1-дэхи, 154-дэхи барилгын трестүүд аяар миллион шахуу түхэригэй хүдэлмэри хэнгүйгөөр, республикынгаа бүхы барилгануудые хойшо татана. Барилгын олохон организацинууд Татауровска хирпиисын заводһоо барилгын материал хүлеэһээр үнинэй. Теэд энэ предприяти мүнөө болотор ашаглалгада үгтөөгүй байһаар.

Бурядай совнархозой промышленна предприятинууд продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые саг болзор соонь дүүргэхэ гүйсэд арга боломжотой. Декабрь һара соо эхилхэеэ байһан партиин ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсажа, абаһан уялгануудаа заатагүй дүүргэхэ гээшэ предприяти бүхэнэй дайшалхы зорилго болоно.

Н. Пивоваров,
Бурядай совнархозой түрүүлэгшын орлогшо.

РЕСПУБЛИКЫН hОНИН

Хүндэтэ айлшад городтоймнай танилсаба

Хүршэ Монгол оронhоо уласхоорондын нүхэрэй ёhоной мүрысөөндэ хабаадалсахаяа ерэhэн боксёрнууд уулзалгынгаа удаа Улан-Удэ городой предприятинуудаар ябажа, ажал хэрэгтэйнь танилсаба.

Хүндэтэ айлшад Яхадай АССР-эй боксёрнуудые үдэшэлсэhэнэйнгөө hүүлдэ, республикымнай томо предприяти—Улан-Удын мяха-консервын комбинат ошожо, үйлэдбэритэйнь танилсаhан, хүдэлмэришэдтэй уулзажа, хани халуунаар хөөрэлдэhэн байна. Комбинадай комсомолой комитедэй секретарь Александр Быков айлшадтаяа цех бүхэн соогуур ябажа, комбинадайнгаа хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгэбэ.

Айлшад нимгэн түмэрөөр консервын банка автоматическа аргаар бүтээдэг цехын ажалтай, мүн колбаса, консервэ хэдэг цехүүдэй ажалтай hонирхон танилсаа. Эндэ ажалынь бүхыдөө оньhожоруулагданхай.

Монголой Арадай Республикын делегациие толгойлогшо Бадмадаш тус комбинадhаа бусахынгаа урда тээ, иигэжэ мэдүүлээ:

—Бидэнэр танай комбинадтай танилсаhандаа ехэ баяртайбди. Таанадта—коммунизм байгуулжа байгаа совет нүхэдтэ халуун баярые хүргөөд, үшөө ехэ амжалта туйлахыетнай хүсэнэбди.

Айлшад эндэhээ Улан-Удын сэмбын фабрика ерэжэ, тэрэнэй олон hалбарита үйлэдбэритэйнь танилсаhан байна. Айлшад фабрикын коммунистическэ ажалай бригадануудай хүдэлмэритэйнь танилсахаhаа гадна, сүлөөтэй сагаа яажа үнгэргэдэг тухайнь hонирхоо. Тэдэнэр коммунистическэ ажалай бригадын бригадир нүхэр Шитовтэй танилсажа, удаан саг соо хөөрэлдөөд, саашадаа барисаатай байхаар тараа.

Үдэшэлэн айлшаднай педучилищиин комсомолой организациин уряалаар хани барисаанай вечертэ ерэжэ, концерт хараhан, сэнгэhэн байна.

Уржадэр, Монголой Арадай Республикын боксёрнууд ПВЗ-гэй цехүүдээр айлшалhан, мүн республикымнай музей ошожо хараhан, городой боксёрнуудтай уулзажа, тэдэнэй hорёое hонирхон хараа. Тэрэшэлэн үсэгэлдэр айлшад «Бурядай залуушуул» газетын хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзажа, хани халуунаар хөөрэлдэhэн байна.

Монголой Арадай Республикын боксёрнууд мүнөөдэр Эхэ ороноо бусахаар поездоо hуужа, аян замдаа мордобо.

Д. Цыремпилов.

Хубиингаа мал колхоздоо тушаана

Хэмhээ үлүү малаа үсөөрүүлжэ, хубиингаа ажахые сомор болгохо гэhэн үүсхэл хаа хаанагүй мүнөө дэмжэгдэжэ байнхай. Энэ үүсхэлые hайшааhан Карл Марксын нэрэмжэтэ (Хори) колхозой гэшүүд хубиингаа ажахыдахи үлүү малые түрэл колхоздоо худалдажа эхилбэ.

Колхозой үнинэй гэшүүн пенсионер Гарма Намсараев үлүү малаа бултыень колхоздоо тушааhан байна. Мүн 60 гаран наhатай Г. Цыбжитова нэгэ хашараг, бригадир Н. Дондоков, колхозой гэшүүд Б. Цыренова, Д. Гатапова, Ц-Д. Намсараев болон бусад тус тустаа 1—1 үнеэ, трактористнууд А. Жапов, Ц. Аюров гэгшэд 2—2 хашараг, шофёр Ц-Д. Амбуев үнеэн хашараг хоёрые колхоздоо тушааба.

Иигэжэ тус колхозой хоёрдохи комплексно бригадын гэшүүд хамтадаа 10 гаран үнеэ, 30-аад буруу, хашараг, хэдэн олон хони, ямаа тушаажа, колхозойнгоо hүрэг малай тоо толгойе олошоруулна.

Гэшүүдэй зүгhөө колхоздо олон мал тушаагдажа үргэлжэлhөөр.

Б-М. Дондоков.

Пенсионернүүдэй туhаламжаар...

Бүхы наhаараа ниитын хэрэгэй түлөө оролдожо, колхозойнгоо ажахые хүгжөөлсэдэг үбгэжөөлнүүд hүүлэй үедэ амаралтада — пенсидэ гаража байнхай. Амаралтада гарагшад hара бүри ажалта үдэр абана. Эдэнэр амаралтада гарабабди гээд, гэр гэртээ hуудаггүй, халуун хаhа—үбhэ, таряа хураалгын эхилхэдэ гү, али хаана хүдэлмэришэн дутаданаб, тэндэ ошожо, шадаха зэргээрээ туhаламжа үзүүлдэг заншалтай юм. Энэ зун колхозой 36 пенсионернүүд үбhэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, 2036 центнер шанар hайнтай үбhэ сабшажа, hүриллжэ үгэhэн байгаа. Пенсионернүүд А. Санжиев 112 центнер, Ц. Будаев — 98, Э. Боянов, Д. Гармаев, Т. Батуев гэгшэд 76—92 центнер үбhэ тус тустаа сабшажа hүрилhэн байха юм. Мүн энээнhээ гадна, эдэнэрэй хүсөөр колхозой амаралтын байшан, хоёр гэр баригдажа, ашаглалгада үгтэhэн байна.

Иигэжэ Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үнинэй гэшүүд түрэл колхоздоо шадаха зэргээрээ туhаламжа үзүүлнэ.

В. Тараскин.

Үглөөдэр—hүүлшын үдэр

1959 ондо гурбадахи лотерейн биледүүдэй тиражда тудаhан мүнгэзөөриин Улан-Удын нөөсэлгын кассанууд түлэжэ үргэлжэлhөөр. Энэ үе соо ажалшадта 240 мянган түхэриг түлэгдөөд байна.

Гурбадахяа гараhан лотерейн биледүүдтэ пианина, «Зил»—Москва, «Саратов» гэжэ холодильнигууд, «Старт» гэжэ телевизор, аккордеон, оёдолой машинанууд, велосипедүүд болон бусад үнэтэ зүйлнүүд тудаhан байха юм.

Байгша ондо дүрбэдэхи лоторейн биледүүдэй тираж ноябриин 30-да Свердловск городто наадагдахань.

Улан-Удэ городой нөөсэлгын кассанууд, худалдаа наймаанай организацинууд hаяын үдэрнүүдэй туршада 200 мянгаhаа үлүү түхэригтэ дүрбэдэхи лоторейн биледүүдые худалдаад байнхай.

Городоймнай ажалшад лоторейн биледэй тираж үнгэргэгдэхэ үдэрэй дүтэлхэ тума биледүүдые олоор худалдажа абана.

П. Иванов.

Ангуушадай баян олзо

Уужам салуу Булган талаhаа эхилээд, Яблонай шэлын хормой туласа Яруунын аймагай газар дайда нэмжыдэг. Энэ үргэн нютагай шэлбэн улаан шэнэhэн модото ой тайгань элдэб янзын үнэтэ ангуудаар элбэг юм. «Яруна ямаршье ангаар элбэг даа» гээд, ангуушад дэмы хэлсэдэггүй байха. Эндэ булган, хэрмэн, шэлүүhэн, үнэгэн, hолонго, бар тайгын эзэн—баабгай, бодон гахай, буга, хандагай гэхэ мэтэ байрладаг.

Мүнөө Заза, Витимэй, Түрхэлэй, Худан Сагаанай ой тайгануудаар хоёр зуу гаран ангуушад агнуури хэжэ байна.

— Энэ жэлэй агнуури урматай, олзотой байхаяа hанаа ха,—гээд Романовка тосхондо шэнээр эмхидхэгдэhэн Витимэй коопзверопромхозой директор Николай Банаевич Бернаев омогорхон хэлээд, саашань иигэжэ хөөрэнэ. — Мүнөө агнууриин эхилhээр түрүүшын 20 хоног соо 20500 хэрмэнэй, зуугаад булганай, 140 hолонгын, 16 үнэгэнэй, хэдэн арбаад шоныи, шэлүүhэнэй арhан тушаагдаа.

Эндэ суутай болоhон мэргэн бэрхэ ангуушад олон юм. Жэшээлхэдэ, «Победа» колхозой суута ангуушан Лубсанцырен Дымбрылов түрүүшын 15 хоног соо агнаха зуураа 9171 түхэригэй ан барижа, агнууриин табан сезоной нормо дүүргэв. Барижа тушааhан ангууд соонь 20 булган бии.

Коопзверопромхозой нүгөө ангуушан Матвей Шагдонов 10 булга, олон хэрмэ барижа, 4500 түхэригэй арhа тушаагаа. Тиихэдэ ангуушад Цыден Очиров, Григорий Парфенов, аха дүүнэр Степан, Иван Конечниковтэн, мүн бусад 1800—2500 түхэригтэ ангай арhа тушаагаад, агнуурыя үргэлжэлүүлхэеэ дахин ойдо гаранхай.

Баунтын ангуушадтай социалистическэ мүрысөөндэ оролсоhон Яруунын ангуушад энэ сезондо 500 миллион түхэригэй ангай арhа тушаахаар шиидэнхэй.

Ц. Дандаров.

НАМАРАЙ АГНУУРИ. Н. Головановай зураг.

hонирхолтой фильм

Хориин аймагай совхоз, колхозуудай ажалшад Никита Сергеевич Хрущевой Америкын Холбоото Штадуудта аяншалhан тухай уран hайханай документальна фильмые hонирхон харана. Америкын хэдэн городуудаар ябажа, юрын хүдэлмэришэд болон алба хаагшадтай, гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй, баяшуултай Н. С. Хрущевой үнэн зүрхэнhөө хөөрэлдэhыень сэдьхэлээ хүдэлгэнгүй харахын аргагүй.

Б. Дандаров.

Облигаци баригшад улам олошорно

Гүрэнэй 3 процентнэ шүүбэритэ облигациие Улан-Удэ городой ажалшад улам олоор худалдан абана. Городой нөөсэлгын кассанууд байгша онhоо 3 миллион шахуу түхэригэй 3 процентын облигаци арад зондо худалдаа.

Жэлэй турша соо шүүбэриин болоходо ажалшад дурсагдаhан облигацяар 300 гара мянган түхэриг шүүгээ. Улан-Удын 301-дэхи түб касса жэлэй эхинhээ ажалшадта 90 мянга гаран түхэриг түлөө. Шүүбэринүүдэй болоходо 5 облигацида тус бүридөө 5—5 мянган түхэриг, 6 облигацида—2500 түхэриг, 10 облигацида—1000—1000 түхэриг тудаhан байна.

Н. Петров.

Дэлхэйн саанахаа

Мексикэдэ А. И. Микоянай байhан туша...

МЕХИКО, ноябриин 27. (ТАСС). Мексикын промышленностиин худалдаа наймаанай министр Рауль Салинас Ласано, гадаадын худалдаа наймаанай национальна банкын генеральна директор Рикардо Севада гэгшэд «Амбасадор» гэжэ ресторанда үсэгэлдэр СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоянай хүндэлэлдэ обед үгэбэ.

Национальна баялигай министр Эдуардо Бустаманте, гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Хосе Горостиса, директорнууд, ороной ехэ ехэ банкнуудые эрхилэгшэд, финансын промышленностиин, худалдаа наймаанай министерствонүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, Мексикэhээ газаашань эд бараа наймаалха, худалдан абаха национальна ассоциациин директорнүүд, ...мышленна палатануудай ...нальна конфедерациин, эдэ... болбосоруулдаг промыш... ностиин национальна конфе... циин, худалдаа наймаанай па... нуудай национальна конфе... циин президентнүүд болон дире... нүүд, мүн бусад обед дээрэ ... саба. Советскэ талаhаа Гада... худалдаа наймаанай минист... нэгэдэхи орлогшо С. А. Бор... элшэн сайд В. И. Базыкин, Га... дын хэрэгүүдэй министерс... гадаадын худалдаа наймаанай... дэлмэрилэгшэд, гадаадын ху... даа наймаанай нэгэдэлнүүдэй... лөөлэгшэд байлсаа.

Рауль Салинас Лосано, А... Микоян үгэ хэлээ.

А. И. Микоян Мексикын правительствын гэшүүдэй хүндэлэлдэ обед үгэбэ

МЕХИКО, ноябриин 27. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян Мексикын правительствын гэшүүдэй хүндэл... үсэгэлдэр обед үгөө.

Тэрэ обед хани ёhоной ор... байдалда үнгэрөө.

Н. С. Хрущевто уряал ерэбэ

ПАРИЖ, ноябриин 27. (ТАСС). Бианкурадахи автомобиль бүтээлгын ехэ заводой захиргаанай, хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэдэй нэгэдэмэл комитет СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүү...шэ Н. С. Хрущевто уряалай ... эльгээhэн байна. Франци ерэх... дөө манай заводто орыт гэжэ ... уряал соонь заагданхай.

Копенгагенда советскэ выставкэ нээгдэбэ

КОПЕНГАГЕН, ноябриин 27. (ТАСС). Копенгагенай городой ратушиин ехэ зал соо атомай хүсые амгалан ажалда хэрэглэхэ тушаа советскэ научно-техническэ выставкэ мүнөөдэр нээгдэбэ.

Выставкын нээгдэхэдэ министрнүүд, Фолькетингын депутадууд, Даниин элитэ эрдэмтэ физик Нильс Бор, ниитын научна элитэ ажал-ябуулагшад, хэблэлэй түлөөлэгшэд; Даниин гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хүдэлмэрилэгшэд, Копенгагенда байдаг посольствонууд болон миссинүүдэй тол... логшонор, хүдэлмэрилэгшэд ... саба.

Копенгагенай арад зон сове... выставкые хаража, ехээр hони... «Ленин» гэжэ атомна ледок... дүрсые, СССР-тэ баригдажа ... гаа атомна электростанцинуу... дүрсые, Советскэ Союзай ар... ажахыда, мүн медицинэдэ ато... хүсэнэй ямараар хэрэглэг... байhые харуулhан экспонадуу... хаража, хүнүүд илангаяа ехээр ... нирхоhон байна.

Асуанай хаалтые барилгада СССР-эй туhалhан тухай Насерай мэдүүлгэ

КАИР, ноябриин 27. (ТАСС). ОАР-эй Египедэй районой инженернүүдэй ассоциациин гэшүүдэй баярай суглаан үсэгэлдэр Каирта болоhон байна. Асуанай хаалтын барилгые эхилхэ болоhонтой дашарамдуулан, энэ суглаан зарлаг...

Баярай суглаан дээрэ презид... Насер үгэ хэлэхэ зуураа, Асуа... хаалтые барилгада Советскэ С... зай ехэ туhа хүргэhэнэйнь ту... баяр хүргөө.

Баруун Германиин ажалшад ГДР-тэ ерэнэ

БЕРЛИН, ноябриин 27. (ТАСС). Баруун Германиин ажалшад ноябриин түрүүшын хахадта Германиин Демократическа Республикада бүри олоороо ерээ. ГДР-тэхи гурбахан пунктда энэ үе соо 1577 хүн ерэhэн байна. Нютагаа урилан ерэгшэдые угтан абаха 13 пункт ГДР-тэ бии юм.

АДН агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, ноябриин түрүүшын хахадта Германиин Демократическа Республикада мэргэжэл hайнтай 649 хүдэлмэрилэгшэд ерэhэн байна.

Индиин арадай палата...

ДЕЛИ, ноябриин 27. (ТАС... Индиин премьер-министр ... мүнөөдэр арадай палатада түгэ... лэй үгэ хэлэхэ зуураа, Инди... тад хоёрой харилсаан тушаа ... далда тогтоо. Сэрэгэй булэг... нүүдтэ хабаадахагүй гэhэн Инд... баримталдаг политикые парла... тын депутадуудай дэмжэhые ... шаажа байhанаа Неру тэмдэг... Бусад оронуудтай хани бари... тайгаар ажаhууха, сэрэгэй бү... лэлнүүдтэ хабаадахагүй гэhэн ... политика Инди баримталдаг ... гэжэ Неру заагаа.

Инди Хитад хоёрой хооро... хилын асуудалаар гараhан ар... даан тушаа Неру тогтохо зу... энэ арсалдаае шиидхэхын тула ... диин правительство хэлсээ хэ... бэлэн байна гэжэ мэдүүлээ.

Женевэдэ боложо байгаа гурб... ороной зүблөөн дээрэ

ЖЕНЕВА, ноябриин 27. (ТАС... Ядерна зэбсэг туршалгые болю... тухай гурбан гүрэнэй зүблө... ээлжээтэ заседани дээрэ шух... документнүүд зүбшэн хэлсэгд... үргэлжэлөө. Мүнөөдэр Женев... Нацинуудай ордондо болоhон ... заседанида Советскэ Союзай ... лөөлэгшэ түрүүлэгшээр hуу... байна. Бэлэдхэлэй комисси ту... асуудалаар Америкын проект... заhабари оруулха шухала г... Советскэ Союзай делегаци ду... хал оруулhан байна. Энэ дура... лые баталан абаха шухала г... советскэ делегаци мэдүүлээ.

США-да советскэ баскетболистнууд мүрыс... эхилбэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин ... (ТАСС). СССР-эй, США-гэй ... кетболистнуудай суглуулагда... командануд Нью-Йоркын с... тивна томо залнуудай нэгэн бо... Мэдиссон Сквер-Гарден гэжэ ... да үсэгэлдэр мүрысөөгөө эхи... Эхэнэрэй командануд шан... тулалдажа, 42:40 гэhэн тоотой... советскэ спортсменкэнүүд шүү...

Америкын, советскэ баскет... листнуудай эрэшүүлэй команда... дай хоорондо мүрысөөнэй бо... до США-гэй спортсменүүд ... гэhэн тоотойгоор шүүгээ.

КРАХМАЛ ГАРГАДАГ КОМБИНАДТА

Голой туласа эрье дээрэ баригдаhан ехэ хашаа сооhоо бодхоогдоhон үндэр хоолойhоо хара утаанай бааяха холоhоо харагдадаг. Хойто хажуугаарнь зурын ошоhон дардам харгыгаар ябаhан хүн «аймагай центрhээ иимэ зайдуу газарта баригдаhан ямар предприятиб» гэжэ hанадаг ёhотой.

Баргажан голой эрьедэ баригдаhан комбинат эдеэ хоолой элдэб зүйл гаргадаг юм. Эндэ үйлэдбэрилэгдэhэн крахмал республикымнай олохон хүүгэдэй байшан, ясли, садуудта, мүн худалдаа наймаанай организацинуудта эльгээгдэдэг байна.

Комбинадай крахмальна цех. Эндэ ороходо потолок тулама үндэр агрегат хүдэлжэ байдаг. Цехын зүүн захаhаа, подвал сооhоо конвейерээр гаргагдажа байhан хартаабха тэрэ машинын бункер руу адхарна. Бункер соо ороhон хартаабха уhаар угаагдажа, машинын хото дамжан саашалхадаа үй бута татагдажа ороно.

Эндэ хүдэлмэрилжэ байhан гуша гарамгай наhанай хүн хүдэлжэ байhан агрегадайнгаа деталь бүхэниие анхаралтайгаар хаража, тоhодоно.

— Хүдэлмэритнай хэр ябажа байнаб — гэжэ эндэ орожо ерэhэн комбинадай директор нүхэр Скосырский машинын хүнхинөөн дуур шангаар хашхарна.

—Бараг, hаадгүйгөөр ажаллажа байнабди. Үглөөнэй 3—4 тонно хартаабха татажархёо хабди,—гэhэн харюу дуулдаба.

—Энэ нүхэр комбинадаймнай hанаха байха мэргэжэлтэ, ёhотой уран гартай хүн гээшэ. Шадахагүй юумэниинь байхагүй,—гэжэ директор хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.— Михаил Евсеевич комбинадаймнай механик болоhоор хамаг техникээ «амидыруулhан» хүн гээшэ...

Үнэхөөрөөшье Михаил Евсеевич Белокопытов техникын гол оньhые олоhон, хэрэг ажалаа өөрынгөө табан хургандал адли мэдэхэ болоhон хүн. 1955 ондо механик боложо хүдэлмэрилхэдөө оройдоо 4 класс hургуулитай хүн байгаа. «Ябаhан хүн яhа зууха, хэбтэhэн хүн хээли алдаха» гэдэгтэл, нүхэр Белокопытов hургуули багатайб гээд, юумэнhээ тунхаридаггүй, урагшаа hанаатай, оролдосо ехэтэй туладаа эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлжэ шадаа. Мүнөө үдэшын hургуулиин 8-дахи класс дүүргээ.

Михаил Евсеевич шоферой курса дүүргэhэнэйнгээ удаа Красноярск город ошожо, хоёр hарын механигай hургуули дүүргэhэн байна. Мүнөө тэрэнэй мэдэхэгүй электрическэ, мүн шэнгэн түлишын мотор гэжэ байхагүй. Ямаршье түхеэрэлгын асарагдахада «шадахагүйб»гэхэнь дуулдахагүй, харин «туршаад лэ үзэхэ» гэдэг заншалтай. Теэд туршахадаашье ямар нэгэн юумэ туйлаhан, гараа дэлгээд, hула hуудаггүй.

— Харагты, энэ яhала ехэ хүсэтэй, hайн шанартай крахмал гаргадаг машина,— гэжэ нүхэр Белокопытов хөөрэнэ.

— Суудхэ соо хэды тонно хартаабха татаха хүсэтэйб?

— 25 тонно.

Сеткээр хушаатай хайрсагыень нээжэ харахада, нойтон крахмал шэдэгдэн гарана. Татагдаhан хартаабхаhаа крахмалыень илган гаргаха гээшэ цехын үйлэдбэриин хахад хэрэг болоно. Нойтон крахмал хатааhан хойноо эдеэ хоолдо хэрэглэхэ хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэриие хартаабха татадаг машинын хажууда тодхогдоhон «ПКС-10» маркын ондоо агрегат хэдэг байха юм.

Электроэнергеэр халаагдадаг энэ түхеэрэлгэдэ арбадахи класс дүүргээд ерэhэн Тамара Прокушева хүдэлмэрилнэ. Дунда hургуули дүүргээд, үйлэдбэриин мэргэжэлтэй болохо гэжэ шиидэhэн Тамара басаган нүхэр Белокопытовай хүтэлбэри доро крахмал хатаадаг машинаяа hайнаар шудалжа, эрхим шанартай продукци үгэдэг болонхой.

— Халаан соо 200 килограмм крахмал хатаан гаргаха нормоёо үлүүлэн дүүргэнэбди,—гэжэ Тамара Прокушева хөөрэнэ.

Эдеэ хоолой энэ комбинат бэлэдхэлhээ абтаhан 400 тонно хартаабхаhаа хабар болотор 10 тонно хуурай крахмал, 30 тонно хуурай кисель үйлэдбэрилхэ даалгабаритай юм. Эдэ үдэрнүүдтэ комбинадай хүдэлмэришэд тэрэ даалгабаряа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Зураг дээрэ: Михаил Белокопытов, Тамара Прокушева гэгшэд хүдэлмэрилжэ байна.

Б. Будаев.

Л. Хайдуровай фото.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01208. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 512...